

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

15 juni 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Didier Ramoudt tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de werking van de VLAM en het promoten van alternatieve vissoorten

Vraag om uitleg van de heer Jos Bex tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de voorbereiding vanuit de Vlaamse overheid van de defederalisering van de landbouw

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Donderdag 15 juni 2000

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Roland Van Goethem

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 13.51 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Didier Ramoudt tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de werking van de VLAM en het promoten van alternatieve vissoorten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Ramoudt tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de werking van de VLAM en het promoten van alternatieve vissoorten.

De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, twee maanden geleden waren we te gast bij de VLAM, waar we meer uitleg kregen over de werking. We hebben daar een en ander van opgestoken. De visserij ligt me nauw aan het hart, en het is me bijgebleven dat in de promotie van agroproducten geen speciale plaats is voorbehouden voor de vis.

In het financieringsinstrument van de VLAM worden gelden ter beschikking gesteld door de Vlaamse overheid voor het betalen van vaste kosten, zoals personeel, gebouwen en werking. De eigenlijke promotie wordt gevoerd met de verplichte bijdrage van de sectoren. Ondanks de financiële inbreng schrijft de Vlaamse overheid dat ze weinig of geen impact heeft op de werking van de VLAM. Zij schrijft de promotie steeds minder te kunnen sturen. Deze uitspraak staat op papier.

De VLAM kan als overheidsinstelling in het binnenland een beroep doen op de door de VRT toegepaste gunstige voorwaarden voor promotie, en in het buitenland op de ambtenaren en ambassadeurs

van landbouwraden en officiële diensten, zoals bijvoorbeeld Export Vlaanderen. De VZW ontvangt dus wel geld van de overheid, maar wil niet dat haar wordt gezegd wat ze daarmee moet doen.

In Vlaanderen staat de visserijsector omwille van verschillende factoren onder druk : de opgelegde quota, problemen met de bemanning van de schepen, de ouderdom van de vaartuigen, enzovoort. De sector moet dan ook een nieuwe impuls krijgen. De vangst van alternatieve vissoorten waarvoor geen quota gelden, zou op die manier een impuls kunnen zijn.

Maar wat is men met gevangen vis die men niet verkocht krijgt omdat hij niet in de culinaire gebruiken is opgenomen ? Ik geef een voorbeeld : de inktvis. Als we naar Spanje op reis gaan, eten we allemaal wel 'calamares', maar thuis wordt dat niet gekocht. Om voor een wending te zorgen op de markt en om de alternatieve visserij een hart onder de riem te steken, zou de verkoop van dergelijke vissen moeten worden aangemoedigd. De VLAM is hét overheidsinstrument bij uitstek om reclame te maken voor alternatieve vissoorten.

Het probleem is dat de visserijsector een zeer kleine sector is. De VLAM heeft ons bevestigd dat de budgetten voor publiciteit in verhouding staan tot de bijdragen van de sectoren. Er is dan ook zo goed als geen geld om op een goede manier publiciteit te voeren. Op de vergadering werd ons gezegd dat de overheid niet veel te zeggen heeft, maar dat zij de VLAM wel kan vragen om bepaalde projecten uit te voeren. Een van die projecten zou kunnen zijn dat de overheid via een geldelijke inbreng de opdracht geeft om voor bepaalde vissoorten publiciteit te voeren. Natuurlijk kost dat geld, maar het heeft wel een weerslag op de sector. De sector gaat immers op andere visgronden vissen. Ook zouden alternatieve kustvaartuigen kunnen worden gebouwd. De return of investment is bovendien zo goed als gewaarborgd.

Ramoudt

Mevrouw de minister, welke maatregelen zult u nemen om het verbruik van minder en niet gekende vissoorten aan te zwengelen? Zult u daar middelen voor ter beschikking stellen van de VLAM? Of legt u zich neer bij de structuur van de VLAM? Dat betekent dat elke kleine sector nooit dezelfde groeikansen krijgt als de grotere sectoren. De VLAM zal dan op termijn volledig beheerst worden door de grote producenten van agroproducten.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dit onderwerp kwam al ter sprake bij de begrotingsbesprekingen. Ik heb dit probleem nog eens onderzocht, en volgens mij is er een bijkomende schakel die voor problemen zorgt : de viswinkel.

Er bestaan weinig opleidingen specifiek voor viswinkeliers. Zij verkopen dan ook meestal alleen wat gekend is. Naast de promotie die is gericht op de consument, zou de VLAM er ook voor moeten zorgen dat dergelijke vis in de winkels wordt verkocht en dat de winkeliers meer informatie kunnen verschaffen over de manier waarop die moet worden bereid.

De heer Didier Ramoudt : Als we ervoor zorgen dat de vraag naar deze producten bestaat, zal het aanbod er ook wel komen. Als het aanbod bestaat en er is geen vraag, staan we nog nergens.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, de middelen van de VLAM voor promotie komen inderdaad uit de bijdragen van de sectoren. Daar werd trouwens nog niet zo lang geleden over gediscussieerd. Wij stellen 150,7 miljoen frank ter beschikking van de VLAM voor horizontale maatregelen, die betrekking hebben op het personeel, algemene werking, enzovoort.

Bepaalde promotiecampagnes voor vis komen echter wel in aanmerking voor Europese cofinanciering. Die middelen zijn dan toch al iets groter dan de sector zelf kan bijdragen.

Bij een vorige discussie hierover heb ik reeds gezegd dat de impact van de bevoegde minister zich beperkt tot het al dan niet goedkeuren of het goedkeuren onder bepaalde voorwaarden van het jaarprogramma. Ik kan vragen om in een bepaalde richting te werken, maar de VLAM is vrij om daar

al dan niet op in te gaan. Mijn invloed is dan ook zeer beperkt.

Deze week werd de audit trouwens afgerond. Ik heb die zelf nog niet ingezien. Ik heb daar een eerste gesprek over volgende week dinsdag. Zoals beloofd zal de audit daarna worden doorgestuurd naar het Vlaams Parlement voor een grondig debat over de toekomst en de toekomstige structuur van de VLAM. Het aandeel van de politiek en de sectoren in de promotie kan daarbij aan bod komen.

Gedurende de voorbije twaalf jaar was de promotiedoelstelling van de VLAM vooral het promoten van vissoorten waarvoor geen quota gelden, of van vissoorten waarvoor wel quota gelden maar waarvan de vraag kleiner is dan het aanbod. De sector evolueert dus al in die richting : hij weet dat voor een groei juist deze punten moeten worden gespeeld.

Het algemene promotiethema was steeds het motto 'vis rijk aan variatie', en diversiteit was daarbij altijd belangrijk. De vissoorten waarvoor te weinig interesse bestaat, worden daarbij naar voren geschoven. Elk jaar wordt trouwens een vis van het jaar gepromoot. Dit jaar was dat de hondshaai, een vis waarvoor geen quota gelden. Het aanbod daarvan is groot, maar het publiek staat niet te springen om deze vissoort te kopen.

Op het vlak van productinformatie en recepten is men wel zeer goed bezig. Dat gebeurt in samenwerking met hotelscholen, gerenommeerde keukenchefs en vistraiteurs. Tweejaarlijks worden de recepten gebundeld in een boek en een video. Die worden exclusief verkocht via de visverkooppunten tegen remgeld. Deze actie kent een enorm succes.

Er werden al twee delen gepubliceerd onder de titel 'Vis natuurlijk, vis kennen en koken', waarin telkens 25 verschillende vissoorten en zeevruchten in de kijker worden gezet, met recepten. Er is ook de publicatie 'Vis rijk aan variatie, lekker eenvoudig' met 10 bereidingsthema's en productinfo. Ten slotte werd 'De Europese Viskeuken, rijk aan variatie' gepubliceerd op basis van de viskeuken in de vijftien lidstaten.

In het verleden lag de nadruk vooral op de communicatie met de verkooppunten – de zogenaamde pushstrategie. De consument, de zogenaamde high users, werden via reportages en promotiefolders gestimuleerd tot meer frequente aankopen. De keuze werd gemaakt om in 2000 en 2001 meer nadruk te leggen op de consument, via reclame op te

Dua

levisie en radio, om nieuwe consumenten aan te trekken. Zo wordt ingespeeld op de nieuwe tendens dat er meer vis wordt gegeten sinds de dioxinecrisis. Het PCB-verhaal dat recent de ronde deed, zorgt natuurlijk weer voor een andere situatie.

Onrechtstreeks worden nieuwe vissoorten dus vrij behoorlijk gepromoot. De keuze van de vis van het jaar gebeurt steeds in samenspraak met vertegenwoordigers van reders, handelaars en veilingen.

Specifieke bijkomende projecten zijn mogelijk. De VLAM beoordeelt deze op basis van de promotiestrategie en de doelstellingen. Voorlopig worden hiervoor geen bijkomende middelen ter beschikking gesteld. De vraag werd gesteld of de overheid extra middelen ter beschikking kan stellen. Ik wil dit overwegen op voorwaarde dat de gepaste conclusies worden getrokken uit de audit, en dat we nagaan waar we met de VLAM naartoe willen. In een goede organisatievorm kan de overheid nagaan in hoeverre ze via meer middelen meer sturend kan optreden. Ik heb echter geen zin om meer middelen ter beschikking te stellen zonder te weten wat daarmee zal gebeuren.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan u geen ongelijk geven : ik ben een van de kritische parlementsleden die de structuur van de VLAM van in het begin in vraag hebben gesteld.

Ik vermoed dat het antwoord van de minister gebaseerd is op informatie van de VLAM over een promotiecampagne in 1998, toen wat geld was verzameld voor promotie. In 1999 werd echter geen promotie gevoerd, waarschijnlijk omdat het budget te klein was. De continuïteit ontbreekt dus.

Minister Vera Dua : Dat wil waarschijnlijk zeggen dat degenen die moeten betalen, niet betalen.

De heer Didier Ramoudt : Ik onthoud dat als de duidelijke resultaten van de audit kenbaar zijn, de minister bereid is om dit van nabij te bekijken.

De voorzitter : Mevrouw de minister, kunt u het auditrapport bezorgen aan het commissiesecretariaat ?

Minister Vera Dua : De raad van beheer heeft het rapport nu al gekregen, ik krijg het volgende week.

Het zal in de loop van de volgende week naar het commissiesecretariaat worden gestuurd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos Bex tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de voorbereiding vanuit de Vlaamse overheid van de defederalisering van de landbouw

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bex tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de voorbereiding vanuit de Vlaamse overheid van de defederalisering van de landbouw.

De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de voorzitter, de defederalisering van de landbouw is nakend. Ik kan me moeilijk voorstellen dat de overdracht van een dergelijk belangrijk bevoegdheidspakket van de ene dag op de andere dag zal gebeuren. Ik maak de vergelijking met het bedrijfsleven, waar dergelijke dingen jaren op voorhand voorbereid worden. Volgens mij is er dan ook een vrij intens contact tussen de federale en gewestelijke ministers om die overstap voor te bereiden, of men schat dit in als een beperkte overdracht van bevoegdheden, maar ik dacht toch dat het de bedoeling was het gros van de landbouwbevoegdheden over te dragen.

Beperkt de voorbereiding van de overdracht zich tot een eenvoudig gesprek tussen de bevoegde ministers ? Is het aangewezen dat er een gemengde ambtenarenwerkgroep wordt opgericht ? Is er zicht op de gevolgen voor het personeel ? Wat is de positie van Vlaanderen in de discussie over het prijs- en marktbeleid ?

Vaak worden na een beslissing tot defederalisering bevoegdheden toegewezen aan verschillende commissies. De vraag rijst dan ook of de beslissing tot defederalisering van de landbouw geen aanleiding geeft tot recuperatiepogingen om via het markt- en prijsbeleid en het federaal voedselagentschap het over te dragen pakket bevoegdheden af te zwakken. Ik meen begrepen te hebben dat toen deze discussie ten gronde gevoerd werd, het kabinet van de minister heeft aangedrongen op een zo groot

Bex

mogelijke overdracht. Is de minister daar inderdaad een voorstander van? De minister heeft trouwens zelf gezegd dat de landbouw in Vlaanderen en Wallonië een volledig andere aanpak vereist.

Zo beslist de federale regering vandaag dat de verwerking van dierenkrengen verboden wordt. 'De kosten daarvan zullen door de regering worden gedragen.' Gaat het dan om de regering die dit vandaag beslist, of zal deze factuur bij de defederalisering van de landbouw worden doorgeschoven naar het Vlaamse landbouwministerie?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Bex, collega's, u kent zelf waarschijnlijk de stand van zaken. De Costa gaf op 31 mei haar twee co-voorzitters en de federale vice-premiers Vande Lanotte en Michel de opdracht om een wetsvoorstel uit te werken voor de federalisering van de landbouw, of toch om de zaak te verduidelijken en te verfijnen. Er is momenteel een tekst, waar ik straks op terugkom.

Er werd ook gevraagd om vooraf duidelijkheid te verschaffen over de financiële aspecten van de bevoegdheidsopdracht. Bij een overdracht moeten we weten wat er precies wordt overgedragen. Er zijn momenteel nog een aantal inhoudelijke onduidelijkheden, die zo vlug mogelijk moeten worden opgelost.

Met enige logica moeten we gemakkelijk de eerste vraag kunnen oplossen : wat gebeurt er met DG IV en DG V? DG IV is het departement dat bezig is met de kwaliteit van grondstoffen en de plantaardige sector, DG V houdt zich bezig met de dierengezondheid en de kwaliteit van dierlijke producten. Zullen die volledig worden ingebed in het federaal agentschap voor de voedselveiligheid, of zal er sprake zijn van een opsplitsing?

Ik pleit hierbij voor een logische benadering. Bij de dierengezondheid mag men zich niet beperken tot het aspect van de volksgezondheid. Zaken zoals varkenspest die strikt genomen geen impact hebben op de mens, moeten toch in het federaal agentschap worden opgenomen, zo niet komen we tot kafkaïaanse toestanden. Alles inzake kwaliteitscontrole op economische criteria hoort volgens mij thuis bij de gewesten. Ik vermoed dat men voor deze kwestie gemakkelijk een oplossing zal vinden.

Een volgend probleem is welke procedures zullen worden gevolgd als de gewesten een verschillende

houding aannemen voor de besluitvorming op Europees niveau. Dit moet nog worden uitgeklaard. De bevoegde ministers kunnen immers van mening verschillen.

Ten slotte is er het probleem met de wetenschappelijke instelling CLE. Momenteel wordt gezegd dat dit centrum federaal moet blijven, terwijl het bij de overheveling van het grootste deel van het landbouwbeleid toch normaal is dat een landbouweconomisch instituut de slagader vormt van wat er op het vlak van de landbouweconomie gebeurt. Ik ben dan ook voorstander van een overheveling naar de gewesten.

Ik heb het gevoel dat er voor het prijs- en inkomensbeleid reeds een verregaande beslissing werd genomen. In het nieuwe voorstel zou staan dat dit beleid federaal blijft, in tegenstelling tot wat vroeger werd gezegd. Als we dan het plaatje maken van wat er wel zou worden overgeheveld, is daar niet veel meer op te zien.

Het markt- en prijzenbeleid is zeer belangrijk. Om een beleid te kunnen voeren, moet dit beleid naar de gewesten worden overgeheveld. Zo is er op Europees vlak een grote discussie over de cross-compliance, namelijk het koppelen van inkomenssteun aan milieuvorwaarden. Op Europees vlak wordt daar sterk aan gedacht. Bij een federaal beleid kunnen we nu al zeggen dat dit een verloren zaak is voor België en zeker voor Vlaanderen. Om aan de combinatie van landbouw en leefmilieu te kunnen blijven vasthouden, is een overheveling naar de gewesten volgens mij noodzakelijk.

Ik weet niet in hoeverre de bereikte consensus definitief is, maar ik heb voorlopig de indruk dat dit beleid federaal zal blijven. Dan is de vraag welke diensten daar allemaal mee bezig zijn. In een ruime inschatting gaat het om het hele ministerie van Landbouw, in een strikte interpretatie kunnen de ambtenaren bijna arbitrair worden verdeeld tussen het federale en het gewestelijke niveau. Ik heb dus de indruk dat men evolueert naar een beperkte overheveling.

Hoe zit het met het overleg tussen ministers en administraties? Het overleg tussen de Vlaamse landbouwambtenaren en de federale ambtenaren verloopt zeer goed en gestructureerd. Al jaren vindt er wekelijks een overleg plaats, zodat de Vlaamse administratie volledig op de hoogte is van de genomen Europese beslissingen en van de beslissingen die worden voorbereid. De vrees dat het slechts om gesprekken tussen ministers gaat is dus onterecht. Vooral de ambtenaren plegen overleg.

Dua

Het is jammer genoeg al zeer lang geleden dat er een Interministeriële Conferentie voor Landbouw plaatsvond. Ik heb daar al enkele keren op aangedrongen, maar minister Gabriels wil wachten tot er meer duidelijkheid over de situatie bestaat. Ik heb daar begrip voor, maar hoe langer dat duurt, hoe minder we structureel kunnen overleggen over zaken die dringend moeten worden behandeld. Mijn administratie heeft van zeer nabij de werkzaamheden van de Costa opgevolgd. Er werden nota's opgesteld, die zijn doorgestuurd aan alle democratische fracties die deelnemen aan de Costa. De administratie heeft haar rol dan ook voldoende gespeeld.

Ik heb mijn administratie de opdracht gegeven om een nota voor te bereiden voor de Vlaamse regering om een opdrachthouder te kunnen aanduiden. Die zou worden belast met de opvolging van deze problematiek en met de praktische voorbereiding en organisatie van de regionalisering van de landbouw, uiteraard in samenspraak met de politieke verantwoordelijken. Als de regering mij steunt in deze vraag, zal mijn bevoegde administratie ermee belast worden om deze opdrachthouder inhoudelijk te voeden, en om mee in te staan voor het overleg tussen het federale niveau en de regio's. Er is dringend nood aan één sleutelfiguur.

Zolang er geen beslissing wordt genomen op federaal niveau, blijft minister Gabriels volledig bevoegd voor alles wat met zijn bevoegdheidsniveau heeft te maken. Dat is evident. Het is wel zijn bedoeling geregeld overleg te plegen over bijvoorbeeld de voorbereiding van Europese ministerraden, zodat we de zaak politiek kunnen opvolgen.

Er werd een vraag gesteld over de kostprijs van de verwerking van dierenkrenge. Professor Viaene heeft daar een studie over uitgevoerd. Op basis van deze studie wordt overleg gepleegd tussen de gewesten en de landbouworganisaties om na te gaan hoeveel elke sector moet bijdragen. De OVAM kan u deze studie ter beschikking stellen.

Over de betaling van het deel van de overheid is er nog steeds een ambtelijk overleg tussen het gewestelijke en het federale niveau. Aangezien de federale overheid beslist heeft dat dierenkrenge niet

meer tot dierenmeel mogen worden verwerkt, is het logisch dat in de overgangperiode de federale regering de financiële consequenties van deze beslissing voor haar rekening neemt tot er een definitieve overeenkomst wordt uitgewerkt. We zijn bereid om daar dan een bijdrage aan te leveren.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mevrouw de minister, ik hoop toch dat het de bedoeling is dat u bij de daadwerkelijke overdracht ook nog iets kunt bepalen, en dat u niet gewoon de factuur moet overnemen die een ander voor u gemaakt heeft.

De discussie over de precieze inhoud van het pakket van bevoegdheden dat moet worden overgedragen, is nog niet beëindigd. Het is zeer belangrijk coalities proberen te vormen. Ik verduidelijk me. Sommigen in de Costa willen defederaliseren om te defederaliseren, anderen willen defederaliseren omdat ze een goed landbouwbeleid willen. Ik hoop dat die twee groepen de handen in elkaar slaan om zoveel mogelijk bevoegdheden naar Vlaanderen over te hevelen.

Minister Vera Dua : Dit is natuurlijk geen makkelijke discussie. Ik ga ervan uit dat we maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat we de volgende jaren een goed landbouwbeleid kunnen voeren. Dat wil zeggen dat we Europees een sterke positie moeten innemen : het landbouwbeleid is sterk Europees bepaald.

Daarom koester ik ook enige argwaan tegen de huidige constructie. We moeten zorgen voor een goede structurering van de afspraken. België mag daar niet zitten zonder een standpunt te kunnen innemen omdat de gewesten niet tot een overeenkomst komen. Ik houd mijn hart vast als dit zou gebeuren bij het begin van het Belgisch voorzitterschap. Dat zou een ramp zijn voor de landbouw. Alle betrokken niveaus moeten daar dan ook duidelijke afspraken over maken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.24 uur.*